

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej . . . K 80—
za en mesec 5,50
za izposojstvo 70—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej . . . K 58—
za en mesec 5—
V upravi prejemati mesečno . . 4,50
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto K 10—
za izposojstvo 15—

SLOVENEK

== Inserati: ==
Enostolpna petstvarica (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 50 v
za dva in večkrat . . . 43,
pri večjih naročitih primerih popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
== Poslano: ==
Enostolpna petstvarica K 1—
izhaja vsak dan izvenredno ponedeljek in dan po prazniku, ob 6. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograke 28.511, bosn.-herc. št. 7583. — Upraviškega telefona št. 50.

Spor med Jugoslavijo in Italijo.

JUGOSLOVANI ZAHTEVAJO MEJO SOČO. — ITALIJA MOBILIZIRA.

Dunaj, 28. febr. (Lj. k. u.) Glasom čehoslov. tisk. urada poroča »Wiener Allgemeine Zeitung« iz Pariza:

Ker so Italijani definitivno odklonili Wilsonovo posredovanje med Italijo in Jugoslavijo, so Jugoslovani svoje zahteve, da naj bo Soča meja, predložili pariški konferenci.

Ravnokar došle italijanske vesti poročajo, da je Italija odredila splošno mobilizacijo.

JUGOSLOVANSKE ZAHTEVE PRAVIČNEJŠE KO ITALIJANSKE. — LONDONSKI DOGOVOR BREZPREDMETEN.

Geneva, 28. febr. »Temps« piše dne 25. t. m. v uvodniku o jadranskem vprašanju in naglašja, da so jugoslovanski razlogi temeljitejši in pravičnejši ko italijanski. Italija bi zelo dobro naredila, če bi sprejela predlog Jugoslavije glede posredovanja.

Angleška se pridružuje stališču Francozke in Severne Amerike, da je londonški dogovor postal brezpredmeten in da se mora iskati drugih temeljev za poravnavo.

Laški listi so zelo iznenadeni in ogorčeno zavračajo »Temps«-a.

RESKI ITALIJANI PRI WILSONU NISO NIČ OPRAVILI.

Budimpešta, 28. febr. Poslanci reškega narodnega sveta Anton Grosi, načelnik Vio in bivši poslanec Osojnak so dospeli prošli teden iz Pariza, kjer so se izjavili Wilsonu o reškem vprašanju. Osojnak je izjavil Wilsonu, da Reka ne sme pripasti Jugoslaviji, temveč Mažarski, kateri se mora dati prosto pot preko Jugoslavije. — Wilson pa ni dal tej deputaciji glede njenih zahtev nobenih obljub in sploh nobene izjave.

E. B.:

Več luči — prosueti.

Po mislih nekaterih naših razumnikov je delo v izobraževalnih društvih za naše gibanje vnanjega pomena. Smatrajo ga za nekaj zunanjih okrasek, ki sodi v naše gibanje radi popolnosti; ki sodi vanj, ker se mora pač raztegniti naše delo na vse strani življenja. Gojitev zadrugarstva, politično šolanje mora imeti neko dopolnilo v prosvetnem delu. Predavanja, petje in igre v izobraževalnih društvih so stvari, ki naše socialno delovanje lepo zaokrožajo. Vitalnega pomena prosvetno delo za nas pa ni. Če bi ga ne bilo, bi izgubili nekaj lepega in koristnega, a spajali bi vendar prav dobro.

Iz tega izvira ona nezadostna mera zanimanja, ono podcenjevanje nalog, ki so postavljene Slov. kršč. soc. zvezi med našim ljudstvom.

To naziranje je za nas velika nesreča. Nesreča zato, ker se nazivlja in smatra za zunanji okrasek to, kar je v resnici podlaga naše moči, izvor naše veljave v socialnem oziru.

Naš kulturni program, vsi naši veliki načrti so papir in gola beseda, če se ne zanešemo v ljudske množice, če se ne usidrajo v misljenje in hopenje ljudstva, če ne postanejo del njegovega značaja. Kulturne misli, ki so le last malega tropa ljudi, ne postanejo nikdar tvorna sila v socialnem življenju in zgrešijo zato svoj smoter.

Tega se zavedajo vse velike stranke, vsi socialni voditelji na svetu. Zato so od nekaj poslednji znali poskrbeti, da se njihove ideje razširijo, da prodrejo iz svojega ozkega kroga v svet. Ustvarili so v ta namen posebne naprave, ki naj služijo propagiranju teh idej; ustanovili so društva, jih raztrosili kolikor mogoče na gosto med ljudstvo in jim dali krepko, delazmožno uredbo.

Vedeli so, da je treba razširjevanje umno organizirati in da je od uspešnosti tega dela odvisna vsa moč, vsa silovitost njihovih misli v družbi.

Zato je ustanovil dr. Krek S. K. S. Z. na Slovenskem.

V napornem, večkrat nehvaležnem delu so on in njegovi sodelavci naše ljudstvo probudili; napolnili so ga z zavestjo njegovega duševnega in gospodarskega položaja, ga seznanjevali z zahtevami časa in dramili v njem doslej nevpotrabljene sile. V teku dveh desetletij se je spremenila neorganizirana masa našega ljudstva v disciplinirano armado, pripravljeno in sposobno za najbolj trde socialne boje. Brez izobraževalnih društev, teh kanalov, skozi katere smo zanašali naše nazore v ljudstvo in kateri so nam posredovali neprestane žive stike z njim, bi naša smer ne bila to, kar je. Izobraževalna društva so nam omogočila, da smo v prilagojenju na lokalne razmere zlomili konservativnost ljudstva, da smo pobijali njegove predsodke in mu navdahnili smisel za naše težnje. Česar ni zmagal tisk, česar ni zmagal politični shod, — po svoji naravi in vsled specielnih slovenskih razmer česda le nečisto strasti in sovraštva — to je zmagovalo izobraževalno društvo. V celoletnem mirnem delu, v nemotenem, vztrajnem vzgajanju, skratka v društvenih prostorih se je izvršil prepod našega ljudstva. Izobraževalna društva so izpremenila naš program iz papirja v življenje. Ona so v dveh desetletjih povzročila, da je postal nositelj Krekovih načel narod. Katoliško gibanje se je tako utrdilo in osamosvojilo, da je postalo neodvisno od oseb in njih slučajnih miselnih izprememb. Ljudje so se navadili samostojnega mišljenja, lastnega presojanja in njim, ki so začeloma le sprejemali, le poslušali, kar so jim voditelji govorili, je bilo tekom časa dano, da so našemu gibanju dajali iniciative, ga izpopolnjevali in poživljali. Demokratizem, vsajen v bistvo krščansko socialnega dela, je razvezal ljudske sile in spravil nadarjene ljudi naše dežele na površje. Ljudstvo je vzelo pokret v svoje lastne roke, se zaživelo vanj, se prepoilo z njim, ga branilo, kakor bi branilo samega sebe. Tej osamosvojitvi in notranji zrelosti katoliškega pokreta je pripisovati, da je ljudstvo v dnevih razkola svoje nekdanje duševne voditelje, ki so se izneverili načelom našega gibanja, s tako samoumevnostjo vrglo. Katoliški pokret se je bil v tistem času že osamosvojil od oseb in vsega minljivega, ki je združeno z njimi. Ljudje grejo, padajo, izginevajo, kulturni organizem pa ostane in raste po svojih notranjih zakonih razvoja.

Izobraževalna društva so torej najmanjše, a zato najbolj žive celice našega kulturnega telesa; izobraževalna društva so organi, skozi katere dihamo, s pomočjo katerih se prenavljamo in utrjujemo. Delavnice, v katerih predelujemo naše misli, jih potom diskusij in z živo besedo zanašamo v življenje. Vežbališča, iz katerih se rekrutirajo naše mlade vrste, prostor, kjer si podajata roko izkušena, zrela starost in kviku stremeča mladina. Tu se vežejo verige kontinuitete med temi, ki se poslavljajo in temi, ki imajo priti, da nadaljujejo.

Politika ni nič drugega, kakor sinteza podrobnega, navidezno malenkostnega dela, ki ga vršijo te najmanjše naših delavnic iz leta v leto med ljudstvom. Politika je le zunanji, skoroda materialni izraz tega, kar je postalo ljudstvo potom vzgojnega dela naših društev.

Podrobno, lokalnim razmeram prikrojeno delo, ki ga izvršujejo bistveno izobraževalna društva, je podstava, na kateri slo ni vsa zunanja moč, vsa velika zgradba naših ostalih institucij.

Moistri v razumevanju tega razmerja so bili Čehi. S prirojenim jim marljivostjo so izdelali organizacijo, ki vzbujala spoštovanje. Najboljši možje; vseučilišni profesorji s slovesom Masaryka, možje z ugledom Jiráskova, umetniki in politiki najboljšega imena so se iskreno posvečali temu delu. To neodjenljivo, potrpežljivo izoblikovanje svojega narodnega organizma je spravilo Čeha med prve narode Evrope.

In nemška socialna demokracija v Avstriji smatra prosvetno delo v svojih izobraževalnih društvih za najodličnejši poklic v stranki. Ta zadeva se jim zdi tako važna, da jo izvršujejo z vsemi metodami delitve in specializacije dela. Med svojim narašča-

jem ločijo manj nadarjene od bolj nadarjenih, starejše od mlajših, začetnike od onih, ki so se delj časa udeleževali strankinega pouka. Vsak teh skupin dobi svoje posebne pristaje-učitelje, vsaki je odmerjen poseben način poučevanja. Iz svojih mladih vrst odbirajo in vzgajajo bodoče govornike, debaterje, teoretike, organizatorje, časnikarje. Niti ena nadarjena osebnost se ob takih razmerah ne more pozgubiti med socialno demokratično organiziranim proletariatom. Tu tiči jamstvo, da se socialna demokracija zamore stalno poživljati, da je v stanu mašiti svoje vrzeli z lahkoto in da je končno v stanu, postaviti vsled izobilja kvalificiranih pristajev vsakega moža na svoje mesto. Pri tem se seveda prav nič ne ozirajo na predstufije, na spricevala ali celo na akademske titulature. Kako vestno gojijo panogo izobraževalnega dela je razvidno že iz tega, da so pri svojih zadnjih izobraževalnih tečajih na Dunaju določili za predavatelje delavskemu naraščanju za parmesedno dobo Karl Rennerja, sedanjega ministra za zunanje zadeve Otto Bauerja, Maks Adlerja in slične veljake.

Dr. Krek in njegovi prijatelji so za svoj čas pogodili to nalogo brez hibe. A mi stopamo danes v novo dobo; računati imamo s povsem novimi razmerami, z doslej še nepoznanimi nalogami. Iz pokrajinskih razmer smo brez vsakega pripravljanja vstopili na arena velike države. Stiki, ki jih bom iskali in našli s Srbi, nas postavljajo pred probleme, ki o njih nismo mnogo premišljevali, ki jih duševno nismo še predelali. Potrebna je orientacija, nujno je, da odpremo svoje oči in se nemudoma spoznamo v teh novih prilikah. Na pozorišče stopajo struje in smeri, ki jih preje čestokrat niti po imenu nismo poznali. Danes so kar iznenada v naši bližini, so kar čez noč v živih stikih z nami in mi smo siljeni, da zavzamemo napram njim svoje stališče. Potrebno je tedaj, da se z njimi urno, a temeljito seznanimo, da spoznamo njih obliko, njih ustroj in njih težnje. Vedeti moramo, kakšne struje nam je smatrati za sorodne in prijazne, katere za sovražne. Jasno nam mora biti, kje moremo sodelovati, pomagati, podpirati, in končno tudi, kje se bo treba pozneje udariti. Ker se je naš delokrog neznansko razširil in nam bo v Jugoslaviji tekmovali ali pa sodelovati z novimi, deloma krepkimi skupinami, je vse naše predvojno delo, naša prejšnja metoda nastopanja postavljena pred nujnost revizije.

Še drugo, ne manj važno dejstvo je, ki veča in zamotava naše naloge. Svetovna vojna je razkropila našo moško generacijo na vse štiri strani sveta. Iz daljne Sibirije in Ukrajine, iz Italije in Francije, iz Anglije in Severoameriških držav se bodo vračali. Videli so različne dežele, doživeli silne zgodovinske dogodke, prešli globoke politične vtise. Izpostavljeni raznolikim agitacijam, potegnjeni čestokrat v vrtnice revolucionarnih dogodkov socialistične Rusije, so v svojih nazorih, v svojih dosedanjih predstavah omajani. Mišljenje večine je zrevolucionirano. Računati moramo z dejstvom, da se naša moška generacija vrača celoma izpremenjena.

Svetovna vojna jih je vrgla popolnoma iz življenjskega tira; in kakor je vse to, kar so doživeli izvanredno, tako mora biti roka, ki naj jih nanovo uvede v razmere domovine, izvanredno spretna. Z metodami in nagibi predvojnega časa bo v tej dobi svetovnih prevratov težko uspeti. To je drugi razlog, ki sili k reviziji.

Ljudje, polni novega duha, prepojeni s težnjami našega časa se morajo zato zbrati. Dalekosečnost našega dela v izobraževalnih društvih jim mora stati pred očmi. Le inteligent, ki ume in vidi pomen svojega dela, se mu more posvečati iskreno. Zanimanje za S. K. S. Z. in njene naloge naj raste, spremeni naj se v odločnost, o kateri tem prepričan, da zmaga.

Nekaj kmetjskih zahtev.

Kmetska zveza za kamniški okraj je v svoji seji dne 25. februarja 1919 med drugimi napravila tudi sledeče sklepe:

Sklene se naprositi svoje stanovsko organizacijo Slovensko Kmetijsko družbo,

da ista vse stori za uvoz superfosfatnih in drugih umetnih gnojil v našo deželo. V našem okraju je vsled pomanjkanja hlevskega gnoja, zemlja tako zčrpana, da bo pridelek živil in krmil povsem nezadosten.

Preskrba in uvoz umetnih gnojil ni prav nič manj važna zadeva kot je preskrba in uvoz živil, kajti vsled razmer, ki jih opažamo med nami in Hrvaško deželo uvidimo, da se nam je zanašati le na lastni pridelek živil in krmil.

Slovenska Kmetijska družba je dolžna in v to poklicana, da s pomočjo naše Deželne vlade in drugih organov, zastavi vse sile, da se uvoz gnojil čimprej doseže in uresniči.

Deželno vlado se naproša, da naj ista vse stori za to, da se cene živini po vsej državi SHS enotno določijo. Neumljivo nam je, kako da naša Vnovčevalnica za živino, isto na Hrvaškem plačuje po 10 do 15 K za kilo, Kmetje v središču dežele obupavajo pri takem ravnanju, dočim kmetje v obmejnih krajih prodajajo živino čez mejo, za katero veliko prejemajo, doma pa primanjkuje mesa.

Deželna vlada se naproša, da dela na to, da se vse centrale v deželi takoj odpravijo, ker so samo na škodo kmotvalcu in zmanjšujejo produkcijo mesa in živil.

Jugoslovanski javni nastavljenici v Beogradu

Koncem minolega tedna so se zbrali v Beogradu deputacije organiziranih javnih nastavljenecv iz Slovenije, Banovine Dalmacije, Bosne in Hercegovine, da osebno obrazložijo ministrstvu želje celokupnih državnih uslužbenecv. Slovensko-hrvaška deputacija se je predstavila v soboto, dne 22. t. m., najprej pri ministrskem predsedniku Stojanu Protiću, kjer je bil prisoten tudi notranji minister Svetozar Pribičević. Pri sprejemu so bili na vzoči naš minister dr. Albert Kramer predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Janko Brejc ter podpredsednik dr. Zerjav. V nedeljo dne 23. februarja je bila deputacija pri finančnem ministru Ninčiču ter so bili zopet prisotni navedeni trije gosposdje. Nato se je deputacija predstavila še ministrskemu podpredsedniku dr. Antonu Korošču, pravosodnemu ministru M. Trifkoviću, poštnemu ministru dr. E. Lukinču in ministru za socialno skrbstvo V. Koraču.

Vsi gosposdje ministri so sprejeli deputacijo zelo prijazno in so poslušali izvajanja govornikov z vidnim zanimanjem. Povdarjali so, da jim je povsem znano, da uslužbenci s sedanjimi prejemki ne morejo živeti. Napram ministrskemu predsedniku Protiću in finančnemu ministru Ninčiču so se za zahteve državnih uslužbenecv prav toplo zavzeli minister dr. Kramer in podpredsednik deželne vlade dr. Zerjav, zlasti živo in odločno pa predsednik dr. Brejc, ki je izvajanja uradnikov potrdil v vsem obsegu ter naglašal, da so gmotne razmere državnih nastavljenecv še neugodnejše, kakor so v izročnih spomenicah popisane. Ministr. predsednik Stojan Protić je obljubil, da se izpolnijo izražene želje v mejah skrajne možnosti, da se ustanovi ista službena pragmatika za vso Jugoslavijo ter da se ugoti zahtevam v materialnem oziru v najkrajšem času.

Po sprejemih v ministrstvih so se vršile med zbranimi deputacijami še zaupne seje in razgovori ter je vladala med zastopniki Srbov, Hrvatov in Slovencev najpopolnejša složnost in enodušnost.

Pisarna organiziranega urad. osebja Slovenije je na Poljanski cesti št. 31 v pritličju ter se ondi uraduje vsak dan (izvzemši soboto in nedeljo) od 4. do 6. ure popoldne.

Južni kolodvor v Trstu zažgali delavci?

Trst, 28. februarja. Delavci v Trstu so zažgali južni kolodvor in vse, kar je krog njega. Italijansko vojaštvo se je vedlo pri tem popolnoma pasivno.

Država SHS.

Poslanci prihajajo v Belgrad.

Zemun, 28. febr. Vlak z delegati je dopel sem ob 3. uri zjutraj. Danes se odplejejo delegati, katerim se je pridružil del bosanskih delegatov, naprej v Belgrad.

Belgrad, 28. febr. Dalmatinskih delegatov ni še prišel nihče.

Socialisti napovedujejo boj.

Belgrad, 28. febr. Socialistični vodja v Srbiji Sokšević je poslal na ministra Protića pismo, v katerem protestira, ker zastopniki niso bili izvoljeni od naroda in proti temu, ker so socialnim demokratom v Bosni in Hercegovini odvzeli mandate. Socialni demokrati v Srbiji bodo ob prvem zasedanju izjavili svoje nezadovoljstvo.

Plače državnih uradnikov v kronah.

Belgrad, 28. februarja. Vlada je določila, da bo od 1. marca dalje plačevala državne uradnike v kronah in ne več v dinarjih.

Zabranjen uvoz bankovcev.

Belgrad, 28. februarja. Finančni minister je zabranil uvoz bankovcev iz sovražnih držav.

Prosta trgovina?

Belgrad, 28. februarja. Včeraj je vlada sklenila, da je trgovina z živili v notranjih mejah države SHS popolnoma svobodna. Izvzeti so le predmeti, ki spadajo pod državni monopol. To vest je treba sprejeti z rezervno.

Angleški kardinal v Belgradu.

Zagreb, 28. febr. Na poziv ministra Alaupovića se odpelje s posebnim vlakom v Belgrad provincialni bosanskih frančiškanov Andrić z dr. Jelenićem in gvardijanom Brkovićem. Pozvani so, da pridejo k slovesnemu sprejemu angleškega kardinala Bourne, ki se pripelje v Belgrad.

Italijani poskušajo z lakoto.

Split, 27. februarja. (Lj. k. u.) Dalmatinski dopisnik urad poroča: Italijani, ki so početkoma ponujali riža in moke, da bi agitirali za svoje svrhe, so sedaj, ko ko se uverili, da je vse njih prizadevanje brezuspešno, začeli s terorjem lakote. Pokrajinska vlada v Splitu je bila odredila znatno količino hrane za oskrbo tega mesta, toda italijanske oblasti ne dovolijo uvoza. Tako to nesrečno mesto že 26 dni ni dobilo niti grama hrane, ker zavedno prebivalstvo neče nasesti okupatorjem.

Mirovni posvet.

Pariz, 28. februarja. Danes je belgijski odbor predložil mirovni konferenci belgijske zahteve. Konferenca razpravlja v sporu med Rumunijo in Madžarsko in o zahtevah Armencev.

Italija zahteva od Avstrije vojno odškodnino.

Berlin, 28. februarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Angleški listi javljajo iz Rima: Italija bo baje zahtevala od Avstrije 600 milijonov funtov vojne odškodnine. Ker pa je dvomljivo, da se bo mogla izsiliti izplačitev tako velike vsote, bo Italija zahtevala posebno ugodne konvencije, po katerih bo mogla izrabljati prirodne zaklade Avstrije. Tretjina vojne odškodnine se bo morala plačati v gotovini.

Berlin, 28. februarja. (Lj. k. u.) Glasom čehoslov. tisk. urada poroča »Daily Telegraph«: Balfour je izjavil, da se bodo predmirovna pogajanja pričela v tretjem tednu meseca marca. Položaj v Nemčiji je brezupen. Aliiranci so pripravljene odstopiti od nekaterih svojih zahtev, da se bodo v Evropi ustvarile preje urejene razmere.

Curth, 28. februarja. (Lj. k. u.) Glasom čehoslov. tisk. urada poroča »Morgenzeitung«: Nenavadna naglica, s katero se skuša v zadnjem času privedi v Parizu mirovna pogajanja k sklepu, je pripisati bojazni pariških zastopnikov, da se more revolucionarno gibanje v Nemčiji razširiti tudi v entente dežele. Pri tem se boje težko, ki bi vsled podpisa končne mirovne pogodbe nastale za narodno skupščino v Weimarju.

Berlin, 28. februarja. (Lj. k. u.) Glasom čehoslov. tisk. urada poroča »Morning Post« iz Pariza, da se bliža določitev vseh mejnih vprašanj po mirovni konferenci svojemu sklepu, in da se misli sedaj tudi na povabilo zastopnikov osrednjih držav. Najprej bodo povabljeni h konferenci zastopniki Nemške Avstrije, Ogrske in Turčije, pozneje pa zastopniki Nemčije. V Parizu bodo odstopovali 10 dni po povratku Wilsona.

Rotterdam, 28. februarja. Lloyd George namerava predlagati, da se osnuje posebna komisija, ki naj poravnava vsa nasprotja, ki nastanejo med zavezniki na mirovni konferenci. Za predsednika te komisije naj bi bil predsednik švicarske republike.

Zveza narodov.

London, 28. februarja. Švicarska je izrazila željo, da bi postala član zveze narodov.

Bern, 27. februarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Francosko časopisje se iznova peča z govorom predsednika Wilsona v Bostonu, ter povdarja potrebo, da ostane Amerika samostojen član entente. Zveza narodov mora torej ameriški senat sprejeti v oni obliki, ki jo določa pariški predlog. Vse časopisje povdarja v soglasju z »Homme libre«, da more nova doba, katero napoveduje Amerika, šele tedaj nastati, ako Amerika vztraja v svoji vlogi kot ljubiteljica človeštva in se še nadalje bori za pravico in pravičnost. »Journal des Debats« dostavlja: ako sedaj Amerika zaostane v svojem delu za osvoboditev sveta, potem bi bilo bolje, da bi sploh ne bila posegla vmes.

Berlin, 28. febr. (Lj. kor. u.) Glasom dunaj. kor. urada poroča »Berliner Tageblatt« po vesteh »Timesa« iz Washingtona: Wilson se je peljal ob svojem prihodu dne 27. t. m. v zaprtem vozu v Belo hišo. Opoldne je imel trajen razgovor s člani kabineta o pogajanjih v Parizu. Poizkušeno glasovanje o zvezi narodov v senatu se je zaključilo z 42 proti 48 glasovom, tedaj z malo večino za zvezo narodov.

Dogodki v Nemčiji.

Monakovo, 28. febr. (Lj. kor. ur.) Dun. kor. urad poroča: Predlog, katerega so v včerajšnji seji kongresa svetov stavile vse socialistične države, vsebuje nastopne točke: Začasna odgoditev deželnega zbora in sicer iz varnostnih razlogov; seja provizornega narodnega sveta naj se zaključi. Sedanje zborovanje delavskih, kmetijskih in vojaških svetov predstavlja provizorični narodni svet svobodne bavarske ljudske države. Skupno ministrstvo je odgovorno osrednjemu svetu, odnosno provizoričnemu narodnemu svetu. Razprava o tem predlogu in glasovanje se je odložilo na danes.

Monakovo, 28. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Za danes se pričakuje proglasitev republike svetov. Vlada se pa do danes še ni mogla sestaviti.

Weimar, 28. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Minister za državno obrambo Noske je imel včeraj ves dan pogovore o položaju stavke v srednji Nemčiji. Promet je skoraj popolnoma prekinjen. Več mest je brez vode in brez luči.

Lipsko, 28. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Na prvi dan stavke je bilo v Lipskem vse mirno. Del tvornic je stavkujoče delavce odpustil brez odpovedi, ker gre za nasilno stavko, ne pa za mezdno. Tudi danes je bilo v Lipskem vse mirno. Tudi v Halleju ni došlo do nemirov. V Turingiji in na Saškem se štrajk širi.

Berlin, 28. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad javlja: Kakor poroča »Berliner Tageblatt«, je središče upornega gibanja še vedno v Halleju. Vsi ukrepi, ki jih vlada odreja, so v prvi vrsti naperjeni proti temu mestu. Računati je s tem, da bodo vladne čete jutri že dospele pred mesto. Danes so v ministrstvu za državno obrambo nova posvetovanja. Vlada poizkuša odstraniti upor s pogajanj. Šele potem, ko to ne bi imelo uspeha, bi se vlada posluževala vojaških ukrepov.

Berlin, 28. febr. (Lj. kor. u.) Glasom dun. kor. urada javlja listi, da je bil prvi dan stavke v Lipskem do večera popolnoma miren. »Vorwärts« poroča o hudih bojih med vladnimi četami in špartakovci v Hambornu. Dva večinska socialisti sta bila v teh bojih ubita.

Lipsko, 27. febr. (Lj. kor. u.) Wolffov urad poroča: Meščanstvo je danes opoldne pričelo protestno stavko. Razdelitev kart za živila pri glavarstvu je ustavljena. Delavski in vojaški svet je pozval glavarja, naj jutri zjutraj zopet otvori urad. V nasprotnem primeru bo vojaški in delavski svet to sam storil. Razen »Leipziger Volkszeitung« ni izšel noben list.

Ropaji na Nemškem.

Berlin, 28. febr. (Lj. kor. u.) Glasom dunaj. kor. urada poroča »Berliner Tageblatt«: Med transportom Garde du Corps polka z vzhoda na svoje garnizijsko mesto v Potsdam je bila oropana blagajna. Ropari so napadli med potjo transportni vlak in pobrali z železom okovano blagajno, v kateri je bilo med drugim pol milijona mark. Ropari so v to svrhu porabili čas, ko je straža hotela poklicati v izmeno novo stražo, katere je spala v drugem vagonu.

Razna poročila.

Madžarski škof, ki je preganjal Slovence, interniran.

Budimpešta, 28. februarja. Danes je interniran somboteljski škof grof Joahim Mikes.

Radgona, 28. februarja. Večerni list poroča: Prekmurski Slovenci so silno raz-

burjeni, da jim je somboteljski škof vzel vrle slovenske dušne pastirje in jih premestil med Ogrce. Ko je pretekle dni škof hodil po Prekmurju, ga je ljudstvo hotelo natepsti. Iz Črensovcev je moral bežati. V Beltince se sploh ni upal prikazati. Slovenski duhovniki bi radi ubežali v Slovenijo, pa ne morejo čez mejo, ki je vsa zastražena in zasedena z vojaštvom in topovi. Škofu-grofu je nova vlada vzela vsa velika posestva, zdaj pa je izgubil še vse zaupanje vernikov, ki so mu bili prej tako zvesto vdani.

Venizelos proti Italiji.

Pariz, 28. febr. Časopisi prinašajo intervju z Venizelom, ki ostro napada albanske zahteve. Ker Italijani te zahteve podpirajo, je očitno, da znači to neko nasprotje proti Italiji.

Italijani dementirajo.

Praga, 28. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Italijanski poslanik je naprosil za objavo nastopne vesti: Dunajsko časopisje je prineslo vest o smrti italijanskega kralja. Tudi praški listi so objavili to vest in dostavili, da je v severni Italiji izbruhnila revolucija. Resnično je v Italiji mir. Italijanski kralj je popolnoma zdrav.

Poljaki in Čehi.

Zruga, 28. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: »Narodni Listy« pišejo o izjavi Paderewskega glede tešinskega ozemlja: Značilna je izjava Paderewskega, da so Poljaki bili sovražniki entente, ko je bila ententa v največji nevarnosti, med tem ko so Čehi podpirali stvar zavezniškov. Vzlic temu zahteva ministrski predsednik Paderewski, naj se Poljaki za to izdajstvo nagradijo na škodo Čehov. Nadaljnji izvajanj poljskega ministrskega predsednika o vpadu Čehov na tešinsko ozemlje in o zatiranju poljskega prebivalstva ne bomo več dementirali. Češka javnost je dobro informirana o poljskih grožovitostih in tudi ententa, koje proučevalna komisija se je preverila o korektnem postopanju čeških čet in oblasti na tešinskem ozemlju.

Razlastitev veleposestev na Češkem.

Praga, 28. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Včeraj je bila v Pragi konferenca klubovih načelnikov narodne skupščine, v kateri so razmotrivali o vprašanju razlastitve veleposestev. Posel. Bechyně je v imenu socialistnih demokratov izjavil, da se ta zadeva ne sme odlašati. Zahteval je, naj se vsa narodna skupščina izjavi za to, da se zakon o razlastitvi v najkrajšem času udeleži. Predlagal je takojšnje odredbe glede veleposestev, posebno glede bivših cesarskih veleposestev, v svrhu uspešnega obdelovanja zemlje in priprave za žetev. V tem zmislu je predlagal, postavi za prehodno dobo veleposestva pod prisilno upravo. Proti poslancu Bechynu je ostro polemiziral minister Prašek. Posvetovanja se jutri nadaljujejo.

Nemiri na Španskem.

Madrid, 28. febr. (Lj. kor. u.) Glasom dun. kor. urada poroča »Agence Havas«: V Barceloni se je poslabšal položaj. Tamonjsne oblasti zahtevajo od države, da se jim dajo na razpolago potrebna sredstva, posebno telegrafično gradivo, da se ne prekrine promet. Kakor se pripoveduje, je v Barceloni nastala revolucionarna junta, ki namerava zasesti vodovod in električno postojanko. Vojaške patrulje so vso noč hodile po mestu, ki je popolnoma v temi.

Nemiri v Petrogradu.

Berlin, 27. februarja. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada javlja »Lokalanzeiger« iz Haaga: Iz Helsingforsa se poroča, da so bili v Petrogradu hudi nemiri, posebno v delu mesta na levem bregu Neve. Te nemire so povzročili takozvani bataljoni internacionalnih komunistov, ki so sestavljeni iz nemških in ogrskih ujetnikov. Ti bataljoni so ob radostnih vzklikih prebivalstva zapalili več poslopij sovjetske vlade. Dezerterji so oplenili dva municijska vlaka in odnesli veliko množino ročnih granat in pušk. Prišlo je do cestnih nemirov. Prvič po boljševiški revoluciji, so mornarji podpirali napade proti sovetom. Poroča se, da sovjetska vlada obvlada položaj.

Rdeča garda zasedla »Reichspošto«.

Dunaj, 28. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Davi ob pol četih je prišlo 80 mož Rdeče garde v poslopje lista »Reichspost« in zasedlo uredniške prostore. Njih voditelj je izjavil, da so zasedli prostore v znak protesta proti zasramovanjem ljudske brambe, objavljenim v listu. Na zahtevo glavnega urednika lista, dr. Funderja, je poveljništvo ljudske brambe interveniralo pri Rdečih gardistih, ki so ob pol desetih dopoldne zopet zapustili uredniške prostore.

Žigovanje bankovcev v Nemški Avstriji.

Dunaj, 28. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Današnji državni zakonik priobčuje izvršilno naredbo državnega

urada za finance z dne 27. t. m., s katero se odreja žigovanje bankovcev, določenih za promet v Nemški Avstriji. Žigosali se bodo vsi bankovci, izvezni bankovce po 1 in 2 kroni. Za žigovanje določeni organi bodo dosedanje bankovce zamenjali z novimi, ki bodo opremljeni z rdečim natisom: »Deutschösterreich« (Nemška Avstrija). Naredba stopi z današnjim dnem v veljavo.

Naši oslepelci vojaki na odru.

Pokojni pesnik Medved je nekoč nagovoril z brezobzirno satiro častnika, ki je razkazoval v miru pridobljeno odlikovanje: »No, za lajnarja imaš že patent«. Tako smo nekako splošno sodili in čustvovali o invalidih: kdor je bil ranjen, ohromel, je imel pravico iti na ulico in beračiti. Danes pa nam naši oslepelci junaki, oni, ki so izgubili za našo svobodo najdražje — pogled — dokazujejo, da je bil ta beraški patent invalidom zmotna iznajdba pretekle dobe in da mora ta patent z dobo vred v grob. Ne samo, da se oslepelci vojaki uče obrta, da delajo in hočejo živeti v prvi vrsti ob delu svojih rok, ne, tudi kulturno žive in hočejo to dokazati. Prvikrat stopajo pred občinstvo kot igralci na pozornici — ne zato, da bi kot nekdanji lajnarji beračili, ampak, da dokazujejo, kako žive telesno in duševno. Za vsakega je nastop oslepelih na odru nekaj čisto izvirnega, novega. Zato je dolžnost občinstva, da se temu dejanju odzove, da z navzočnostjo manifestira za — idejo dela. z vrst oslepelih vojakov se je rodila misel: Pokazimo se ne kot berači lajnarji — ampak kot ljudje, ki kljub največji žrtvi prenašamo za svojo domovino junško svojo usodo in nočemo biti že itak težko prekušani Jugoslaviji v breme — ampak koristni udje lepe bratovske družbe Jugoslovancev. Ta sklep in ta čin je tako vzgleden, tako socialno nov, da je njegova moralna moč več vredna nego slučajni čist dohodek od te prireditve. Zato ne povdarjamo, da je privlačna sila tel igrice v tem, ker igrajo oslepelci, ne povdarjamo, da je v tem, ko gre zato, da nekake miloščino damo, ki je pravzaprav naša dolžnost, nič ni v tem, navzočnost občinstva naj v polni meri povdari zgled oslepelih invalidov, ki bodo govorili z odra: Vsi na krov, vsi na delo! Živela prava demokracija, živelo delo! Zato pa vsi, ki čustvujete tako, k prireditvi v soboto in nedeljo v dokaz, da med nami človek velja toliko, kolikor dela — ne pa kot nekdanj Toliko, kolikor plača.

Politične novice.

+ Narodna žalost traja še vedno. Na zapadu nam preti velikanska nevarnost in na severu tudi nismo varni. V domovini sami vlada pomanjkanje: ni dovolj živil, obleke, ni luči, ni gorkote. V takem času napravljati potratne in šumne veselice plesne, bi kazalo malo srčne olike in malo narodnega čustvovanja. Zato pričakujemo, da se tudi zadnji dnevi letošnjega predpusta ne bodo oskrnjali s časi neprimernim veseljačenjem in zapravljanjem. Na Češkem, kjer so narodno vse drugače na konju kakor mi, so pustne dni, 2. 3. in 4. marca, prepovedani vsi plesi. Pri nas pa, ki nas še vedno tlačijo tujeva petana naj bi poskakovali od veselja, da se nan tako dobro godi? Vsi človeško in narodno čuteči Slovenci se zavedajo, da je v takih razmerah prirejati kak »plesni kabaret« — narodna sramota.

+ Italijani v Mariboru. Pod tem naslovom smo v št. 47 dne 26. februarja priobčili poročilo iz Maribora o italijanski komisiji v Mariboru. K dotičnem poročilu smo prejeli sinoči od g. generala Maistra naslednje brzojavno pojasnilo: »Vsebinske vaše brzojavke iz Maribora v listu št. 47 z dne 26. t. m. ne odgovarja resnici. Italijani so se pri meni takoj po njihovem prihodu v Maribor javili. Italijanske častnike spremlja redar, a ne zato, da prepreči vojninstvo, ampak v osebno varnost častnikov, da se jim od strani občinstva ali vojaštva ne zgodi kaka neprilika. Prosim objavite ta popravek na primeren način v vašem cenj. listu. — General Maister.«

+ General Smiljanec in mariborsko nemštvo. Nasproti poročilu lista »Graz« Tagblatt«, po katerem je poveljnik dravske divizije general Smiljanec pred nekaterimi dnevi v Mariboru nagovoril železničarja G. delavnic južne železnice na cesti in ga nemški vprašal po narodnih razmerah v Mariboru in v okolici kakor tudi o demonstracijah dne 27. januarja, je ljubljanski dopisni urad pooblaščen, ugotoviti to-le: General Smiljanec se je dne 23. januarja zvečer mudil eno uro v Mariboru. Po tem dnevu generala Smiljanca sploh ni bilo več tam. Demonstracije so bile, kakor je znano, dne 27. januarja t. l. — Iz te ugotovitve je razvidno, da je pogovor z železničarjem G., ki ga je objavil »Graz« Tagblatt« z dne 26. februarja t. l., do cela izmišljen.

— Več izobrazbe kmetul »Jugoslav. Lloyd« je priobčil več člankov, v katerih pisec dokazuje, da moramo začeti v kmetijstvu intenzivneje gospodariti, a to se da doseči le na ta način, da dvignemo splošno in strokovno izobrazbo kmeta. Kmet mora doseči vsaj tisto izobrazbo, ki jo ima danes povprečni obrtnik, vzgojiti se mora tako, da bo čutil tudi kulturne potrebe, ne samo minimalnih. To bo potem gonila sila za napredek v gospodarstvu. Na noben način se izobrazba kmetijske mladine ne sme končati z ljudsko šolo, marveč mora vsak deček — o izobrazbi deklice treba govoriti posebej — obiskovati najmanj še dveletno gospodarsko strokovno šolo, a pozneje bi moral obiskovati zimске tečaje o posameznih panogah kmetijstva, nikakor pa ne o splošnem kmetijstvu, od katerih nima nihče nobene koristi. Bodoči gospodarji večjih posestev pa naj bi dovršili visoke ali vsaj srednje gospodarske šole.

— Nova Alizacija - Lorena. Pod tem naslovom prinaša belgrajska »Epoha« uvodnik o primorskem vprašanju, ki ga je napisal Slovenec. Članek zavrzuje: Ne samo, da je v interesu države SHS, da se z vsemi sredstvi zavzame za usodo tega zlatega dela svojega naroda v zasadenih krajih, marveč je tudi v interesu Italije same, da se prostovoljno odreče aspiracijam na podjarmljenje tega žilavega in njej tako odločno sovražnega naroda. Drugače jo bodo Primorci poučili, da se proti njihovi volji ne sme in ne more vladati nad njimi.

— Za močno jugoslovansko trgovsko mornarico. »Jugosl. Lloyd« prinaša uvodnik o nujnosti močne lastne trgovske mornarice na Jadranu. Misliti ne smemo samo na lastne potrebe, marveč se mora naša mornarica udeleževati tudi mednarodne trgovine. Trgovski pomorski promet se deli v tri vrste: aktiven pomorski promet, to se pravi, da lastne ladje prevažajo tuje blago in potnike, drugič pasiven promet, ko lastno blago in potnike prevažamo na tujih ladjah, in tretja vrsta stoji sredi med obema: lasten promet na lastnih ladjah. Ako hočemo dobro gospodariti, moramo skrbeti, da bo aktiven promet presegal pasivnega. Šele potem bomo mogli reči, da tekmujeemo na mednarodnem tržišču. Za uresničenje tega pomorskega programa v velikem slogu je seveda predvsem treba, da daje direktivo vlada sama. Na vladi se mora ustanoviti poseben oddelček, ki se naj peča zgolj s pomorskimi vprašanji. Krepko pa se mora zavzeti za stvar tudi zasebni kapital, zasebna podjetnost. Ustanovi naj se centralna banka, pri kateri naj bodo udeleženi naši glavni denarni zavodi in katero naj podpira država. Ta banka naj bi se pečala izključno s pomorstvom, dajala naj bi pomorcem in društvom predjeme na parobrode itd. Važno je vprašanje ladjedelnic. Nekaj jih imamo, druge bo treba zgraditi, da bomo mogli čim prej sami zadostiti potrebi po novih ladjah. Zaenkrat se bomo morali pa pač zateči v ameriške ladjedelnice, ker na angleške ne moremo računati, saj bodo nekaj časa delale pač le za domače naročnike. Mi imamo vse: denar, ljudi, primerno mesto, material nam bo dal pa Češka. Treba nam je samo še dobre volje, katere pa dozdaj v tem oziru še ni bilo videti veliko.

— Gabrielu d'Annunziu. Pod tem naslovom je priobčil »Hrvat« od 26. febr. italijanski uvodnik, ki ga je spisal in podpisal prof. B. Poparić. Članek brez rokavic obračunava z d'Annunzijem zaradi njegovih nesramnih napadov na Hrvate v njegovi dalmatinski poslanici. Prof. Poparić pravi med drugim: »Nazivajte nas še vedno podle sužnje, vi, suženj vseh pregreh! Da, bili smo sužnji nekoč, mi Hrvati, a nikdar nismo bili podli. Podli se bili marveč vi, ko ste nas sramotili, dobro vedo, da smo nedolžni.« Dalje pravi članek, da d'Annunzio vsekakor ni prvi in edini italijanski književnik, ki je delal Hrvatom krivico, toda dočim se more druge opravičiti s tem, da so grešili v dobri veri, ker so zamenjavali Hrvate z avstrijskimi soldatesko, pa za d'Annunzija ta opravičba nikakor ne more veljati. Saj je danes vsemu svetu znano, da je stopil hrvatski narod na stran svobodnih narodov in hoče z njimi vsemi živeti v najboljših odnosih. Ako so se hrvatski sinovi borili za monarhijo, so to storili kakor vsi drugi narodi zato, ker so morali. Tudi italijansko vojaštvo je 29. julija 1845. leta na povelje iste avstrijske oblasti streljalo — ne na bojišču, marveč tu v Zagrebu na brezbrambne meščane, ki so se pregrešili samo s tem, da so s svojim glasovanjem pri volitvah protestirali proti svojim tlačiteljem. Ali so kdaj Hrvati radi teh hekatomb delali očitke Italijanom? Ne, marveč niti v svoji zgodovini niso zabeležili, kdo so bili njih izvršitelji. Tolazite se, — zaključuje prof. Poparić — ako se ne morete sramovati, toda vedite, da ne boste ne vi ne drugi nikdar imeli prilike, pasti se nad našo malosrčnostjo, marveč da bomo vedno ohranili našo dostojanstvenost in našo velikodušno smelost. In morda ni

več daleč dan, ko si bosta po prizadevanju najboljših tudi in tam podala oba brogova Jadranskega morja prijateljsko roko, prihranjujoč za subjekte vaše vrste tista čustva, ki jih zasluži tisti, ki se ni nikdar »utrudil lagati.« V svoji pesnitvi »Consolazione« pravi namreč d'Annunzio, da se je »utrudil lagati«.

— Laške bedastoče o Sloveniji. Glasilo laških imperialistov »Popolo d'Italia« piše, da je bilo v Sloveniji razširjeno republikansko gibanje in da je srbska vlada zato vzela dr. Pogačniku predsedstvo vlade in ga poslala na Dunaj, za predsednika slovenske vlade pa je postavila srbskega generala Milanića. — Kamor ga potiplješ, pogleda iz njega ignoranti! Tip laškega imperialista! Dr. Lovro Pogačnik je v Belgradu, kjer se kot slovenski poslanec dobro počuti in se mu niti ne sanja ne, da bi bil kdaj predsednik kake vlade. Vitez Pogačnik, ki je postal poslanik države SHS na Dunaju, je dobil svojega naslednika v dr. Brejcu. Generala Milanića pa v Ljubljani živa duša ne pozna. To laškemu žurnalistu v prijazen pouk s priporočilom, naj republikanskega zmaja nikar preveč ne kliče na pomoč, sicer bo ne samo republikanski, marveč vrhu tega še boljševiski zmaj vzel njega z njegovim kraljevstvom — seveda brez škode za človeštvo.

— Reka ne politizira — Reka trguje. Odkar so začele italijanske ladje dovažati na Reko razno blago, se je vse lotilo trgovine, vse kupuje z vsem: Trgovci s hišno opremo, steklenim ali mešanim blagom, živili itd. prodajajo manufakturno blago, manufakturni trgovci pa južno sadje, znamke, čevlje. A tudi veliko drugih ljudi se je začelo pečati s trgovino in jih je že mnogo zelo obogatilo. Blago, ki ga pripele kaka ladja, je v trenutku pokupljeno. Vse gre potem dalje na Hrvaško, v Avstrijo in na Mažarsko. Hrvatska je replavljena z italijansko robo; na Jelačičevem trgu v Zagrebu prodajajo kar na stojnicah kakor ob velikih semnjih. Reka sedaj nima časa italijansko politizirati, marveč se reški Italijanaši rajši bavijo s kupčijo z Jugoslavlani. To več nese in je koristneje ko pa laška politika.

— Nemška nasilstva na Koroškem. Glede stanovanja, ki ga je odpovedal mestni magistrat odvetniku dr. Ferdinandu Müllerju v Celovcu pod ničevimi pretvezami, je deželna vlada sklenila že nadaljne ukrepe.

— Nemška propaganda na Koroškem. Ljubljanski dopisni urad poroča iz uradnega vira: Dne 23. t. m. od 3. ure 15 minut do 3. ure 45 minut popoldne je nad dravsko dolino od zahoda proti vzhodu in nazaj plul nemški zrakoplov ter metal v slovenskem in nemškem jeziku natisnjene letake na katerih razglašajo Nemci, da je glasom »Obzora« »začasna jugoslovanska država sklenila, vojaško odrediti, da se srednjeveška kazen, pretepa s palico, zopet uvede«. Kakor je znano iz svoječasnih objav v naših dnevnikih, naša vlada nikdar ni mislila in ne misli na kaj takega; saj je vseskozi moderna in demokratična. Kar je »Obzor« svojčas poročal, se je opiralo zgolj na dejstvo, da je neki hrvatski stotnik pri svojem vojnem oddelku kaznoval z batinami. Dotičnega stotnika pa je vojaška oblast, čim je zaznala za njegovo povsem protipostavno ravnanje, dala prijeti in ga je postavila pred vojaško sodišče. Ta edini in izjemni primer vojaške krutosti poizkušajo Nemci sedaj izrabiti za svojo propagando zoper Jugoslavijo s tem, da ga razglašajo kot postopanje, ki je zakonito uveljavljeno po vsej kraljevini SHS. Naše zavedno ljudstvo, ki pozna moderni in demokratični ustroj naše mlade države, bo tudi to nemško obrekovanje vedelo prav oceniti. — Proti kršenju premirja, storjenemu s tem, da je demarkacijsko črto preplul sovražni zrakoplov, je poveljništvo Dravske divizijske oblasti protestiralo pri celovškem vojaškem poveljništvu.

Dnevne novice.

— Povratek jugoslovanskih izseljencev iz Vestfalske v domovino. Za povratek pride 308 rodbin, skupaj 939 oseb v poštev. Zastopstvo Nemške Avstrije v Dortmundu oskrbi prevoz družin v domovino s posebnim vlakom proti povračilu stroškov. Drž. urad za zunanje zadeve na Dunaju je naprosila deželna vlada, da preskrbi, da se rodbinam pri prevozu pohištva in druge lastnine ne dela zaprek.

— Imenovanje. Nadkomisar bivšega deželnega odbora goriskega Karl Cigoj se prevzame v državno službo, imenuje nadkomisarjem s prejemki VIII. činovnega razreda pri poverjeništvu za socialno skrb in dodeli začasno v službovanje begunskemu taborišču v Strnišče.

— Zavedno protestno našega Bleda priredi v nedeljo protestni shod proti nasilni italijanski okupaciji našega ozemlja. Priidite vse polnoštevilno!

— Protestna ženska skupščina proti nasilni laški okupaciji se vrši jutri tudi v Novem mestu. Prisostvujeta ji tudi dve zastopnici ljubljanskega ženstva;

— Pogajanja z delavstvom v Trbovljah. Delavci v premogovniku v Trbovljah so sporočili ravnanstvu premogovnika svoje zahteve, ki jih trenutno še proučuje. Ker je deželni vladi mnogo na tem, da se zahtevam delavstva, v kolikor so opravljene, brez odloga ugodi, se sklene naročiti trboveljski družbi, da se začne pogajati z delavci 10. marca. K pogajanjem odpošlje deželna vlada dva zastopnika. Vsečak deželne vlade odide takoj v Trbovlje, da prouči razmere na licu mesta in natančno informira zastopnika vlade.

— Narodna čitalnica v Kranju« je priredila zadnjo soboto velezanimiv večer na čast Cankarjevemu spominu, na katerem sta sodelovala tudi njegova ožja prijatelja pesnika Oton Zupančič in Fran Albrecht. — V zanosnih, a jedrnatih besedah nam je pojasnil naš marljivi predavatelj g. prof. dr. Iv. Pregelj duševno delovanje pesnika-velikana ter njegov kulturni pomen za slovenski narod. Primerjač ga s Tolstim, Ibsenom, Zola i. dr. je ocenil njegova neumrljiva dela, ki bi jih moral čitati in prečitati vsak slovenski inteligent, kot dela velikega genialnega umetnika in socialnega apostola. — Gospa Valenčičeva je deklamirala z ljubkim patosom tri pesni iz »Erotike«, izmed katerih je očitno najbolj ugajala satira o »Sultanovih sandalih«. Z dovršenim umevanjem in izrazito pijeteto do pokojnega pobratima je čital Zupančič iz knjige »Ob zori« in »Podobe iz sanj« (Bebec Martin), Albrecht pa je recitiral skoro s Cankarskim glasom in dobro posnemano miniško znamenito satiro »Anastasis v. Hiwitz« ter visoko pesem Cankarjeve ljubezni do domovine. — Občinstvo je izražalo svojo zahvalo za prekrasni užitek z globokim zanimanjem in burnim ploskanjem. Na žalost in sramoto moramo pobotiti, da se je kranjska inteligenca udeležila tega večera v precej pičlem številu. Seveda sedé nekateri doma in štejejo dnevne dobičke, drugi pa raje po kavarnah in gostilnah — politizirajo! Tudi Cankarjevi častili. — Pika.

— Ljubljanski dopisni urad nam pošilja v objavo sledečo notico: Ljubljanska novinska sporočevalnica se poslej ne bo več imenovala »Ljubljanski korespondenčni urad«, marveč »Ljubljanski dopisni urad« oziroma s svojim službenim naslovom: »Dopisni urad Deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani«. Da se za označevanje virov, iz katerih ta urad zajema svoje vesti, ne trati prostora v časopisnih stolpcih, se bodo poslej opuščali pristavki, kakor: »Glasom Čehoslovaškega tiskovnega urada...« ali »Dunajski korespondenčni urad poroča« itd. in se za označevanje virov uvedejo nastopne kratice, ki naj si jih čitateljstvo v svojo orijentacijo ohrani v spominu: ČTU znači Čehoslovaški tiskovni urad; DKU znači Dunajski korespondenčni urad; JDU znači Jugoslovanski dopisni urad; OKU znači Ogrski korespondenčni urad; PBA znači Poljsko brzojavno agenturo; UTU znači Ukrajinski tiskovni urad; WU znači Wolffov urad. Te opazke se bodo pristavljale imenu kraja, iz katerega je dotična depeša dospela, in sicer se oznaka Ljubljanskega dopisnega urada postavi pred krajno ime, oznaka vira, iz katerega je ta urad depešo zajel, pa z a krajnim imenom, torej na primer tako-le: LDU Beograd, 28. febr. (JDU) ali pa: LDU Budimpešta, 28. febr. (OKU). Navede pa se vir s polnim imenom, ako je depeša politično važna in je treba onemogočiti krivo orientacijo glede njenega izvira.

— Državna posredovalnica za delo je otvorila 22. t. m. svojo podružnico v Mariboru na Grajskem trgu št. 1, v koje delokrog spada za enkrat ves slovenski del Stajerske. Vsi delodajalci in delojemalci iz Stajerske naj se zglašajo v svrhu posredovanja odslej le pri omenjeni podružnici. Za pismene prijave je naslov: Državna posredovalnica za delo, podružnica za Maribor in okolico v Mariboru, Grajski trg št. 1.

— Orožniškemu zboru v občini da no osebno se udeleževati obrambe naše ljube domovine Jugoslavije, ker je njegov poklic posvečen skoro izključno notranjosti dežele. Takoj ob početku obmejnih bojov, spominjali smo se žrtev, ki ne morejo izostati v boju za pravico in prostost. Stavili smo si častno dolžnost sodelovanja pri domovinskih stvari ter smo vpeljali pri naših prijateljih in pospeševalcih zbiranje denarnih prispevkov za vdove in sirote, oziroma invalidno moštvo. Dosedaj se je nabrala vsota 15.000 K, katere se vpošlje pristojnemu mestu. Vsem darovalcem izrekamo tem potom najprisrčnejšo zahvalo. Nabiralne pole se nahajajo pri poveljstvu v Ljubljani. — Višje orožniško poveljstvo v Ljubljani.

— Z Jesenic. Delavec nam piše: Ker so videli naši socialni demokratje, da s tem, če mečejo iz tovarne delavce, ki niso pri njih organizirani, ne dosežejo cilja, so pričeli z drugo metodo. Ker jim je posebno tovariš P. Rozman najhujši trn v peti in mu kot delavcu ne morejo blizu, so začeli bojkotirati pekarijo njegove žene. Pa zelo radikalni so v tem. Nekatere njihove ženske so zagrozile, da bodo pretepla vsako

iz njih organizacije, ki bode kupovala pri Rozmanu kruh ali ga tja nosila peč. Poznavalci obojega spola pravijo, da kadar začne ženska s takimi stvarmi, je hujša od možaka! Torej, tov. Rozman, čuvajte in bojte se jih! Delavci in delavke J. S. Z. pa pokažimo, da drugače umemo razmerje do sodelavca in sotrpina in vsi brez izjeme kupujmo in pečimo pri njem!

— Postajališče »Bitinje«. Dne 1. marca 1919 se otvori na progi Jesenice-Ljubljana med postajama Kranj in Škofja Loka postajališče »Bitinje« za osebni promet in prtljago do teže 50 kg. Odprava se vrši začasno potom naknadnega plačila brez doklade v vlaku.

— Šurni delavnik v dekarnah. Iz Zagreba poročajo: Od 1. marca dalje se vpelje šurni delavnik v vseh zagrebških lekarnah.

— Prva slovenska veselica v Kočevju se bo vršila v nedeljo, dne 2. marca ob 4. uri popoldne v gostilniških prostorih g. Franc Verderberja (bivša pivovar-nja). Priredi jo slovenski cerkveni zbor v zvezi z damskim odborom. Na vsoporedu je petje, deklamacije, govor, šalijva pošta in srečolov. Vstopnina 1 K. Soditi po zanimanju, je pričakovati obilne udeležbe iz mesta in okolice. Tudi iz Dolenje vasi, Rbnice i. dr. so se že prijavili gostje.

— V Mošnjah je umrl 25. februarja Andrej Globočnik, star 70 let.

— Reška trgovina v škripcih. Reški »Giornale« piše, da so vse reške banke in denarni zavodi polni žigosanih bankovcev. Sicer so na Reki izprva odklanjali žigosane bankovce, a trgujoč z ozadjem se to stališče ni dalo vzdržati. Italija pa žigosanih kron ne sprejema. Zato plačujejo trgovci, ki poslujejo z Italijo, za nežigosane bankovce 10 %. Ta položaj so nekateri premetenci prevedeli in si nagromadili čim več nežigosanih bankovcev, sedaj jih pa dragó prodajajo. Na Reko prihaja sedaj samo žigosan denar — saj se razvija trgovina le s hrvaškim Primorjem, a nežigosan odhaja v Italijo, tako da mora priti Reka s plačilnimi sredstvi v kratkem času v največjo zadrego.

— Veliko jugoslovansko banko snujejo Hrvati v Subotici pod imenom »Trgovska eskomptna banka«. Delniška glav-nica bo znašala 10 milijonov kron. Banka bo prevzela nekaj madjarskih denarnih zavodov in industrijskih podjetij v Jugoslaviji.

— Prostovoljno gasilno društvo v Vnanji Gorici pri Ljubljani je priredilo v nedeljo dne 23. februarja predpusno veselico, katere dobiček se porabi v dobrodelni namen; zato se vsem cenj. obiskovalcem, za udeležbo kar najtopleje zahvaljuje odbor.

— Slovensko obrtno društvo bo začelo izdajati v najkrajšem času svoj strokovni list »Obrtni vestnik«, ki bo prinašal najnovejše stvari na polju obrti. List bo zastopal interese slovenskih obrtnikov in bo strogo strokoven, nepolitičen list. Vsi obrtniki, ki jim je ležeče na tem, da se obrtništvo povzpne na višek razvoja, naj gmotno podpirajo list. Ravno tako naj prispeva vsak k listu s članki in vprašanji. Trgovci, obrtniki in podjetja se opozarjajo na ta list. Vsi dopisi, pošiljate in vprašanja naslove naj se na »Slovensko obrtno društvo« v Ljubljani, Dunajska cesta št. 20.

— Kletarsko nadzorstvo. Naznanja se, da s 1. marcem 1919 zopet začne v smislu vinskega zakona in tozadevnih naredb delovati kletarski nadzorNIK Franc Gom-bač v Ljubljani. Njegov delokrog obsega celo Slovenijo. Poverjenik za kmetijstvo: Prelat Kalan s. r.

— Ker je zmanjkalo »Pratike« za leto 1919, se vnovič priporoča »Klaverjev koledar«, kateri se prodaja za znižano ceno, to je 60 vin. komad pri Družbi sv. Petra Klaverja, Pred škofijo št. 8, II. nadstrop, Ljubljana.

Ljubljanske novice.

Ij Slovenke! Žene in dekleta! Jutri, v nedeljo, ob 11. uri dopoldne se vrši v Narodnem domu velik protestni shod slovenskega ženstva brez razlike strank proti laški nasilni okupaciji jugoslovanskega ozemlja. Priidite brez razločka ženske vseh poklicev in stanov!

Ij Prosvetno društvo frančiškanske fare. Čajni večer s srečolovom, ki bi se bil imel vršiti dne 3. marca v mali dvorani »Uniona«, se preloži na naslednjo nedeljo, to je 9. marca, na kar se opozarjajo vsi člani in prijatelji društva.

Ij Opozarjamo na prireditve »Orla« v Mostah. Igra se »Rhododendron« (Planinsko cvetje). Začetek igre ob 4. uri popoldne.

Ij Učiteljski aprovizacijski odbor ima sejo v ponedeljek, dne 3. marca ob pol 5. uri v »Učiteljski tiskarni«. — J. Dimnik, načelnik.

Ij Vsi gospodje zdravniki se opozarjajo, naj se izrednega občnega zbora »Sloveskega zdravniškega društva« v četrtek dne 6. marca ob 4. uri popoldne v mestni posvetovalnici na ljubljanskem magistratu sigurno udeležijo, ker bo na

dnevni red na prvem mestu važen nujni predlog o ustanovitvi začasnega civilnega in vojaškega pokrajinskega zdravstvenega sveta deželne vlade za Slovenijo. Stvar je velikega splošnega in stanovskega interesa.

Lj. Državna podpora prijavljenim brezposelnim se izplačuje vsaki petek onim s začetnimi črkami A do M in vsako soboto N do Ž, vsakokrat od 9. do 11. ure dopoldne na magistratu (bivša mestna posredovalnica za delo in stanovanja).

Lj. Društvo zasebnih uradnikov in uradnic pozivlja svoje člane, da se občne g. zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 2. marca t. l. v mali dvorani Narodnega doma, zanesljivo in polnoštevilno udeležijo, da bo občni zbor sklepčen. Tudi se članom naznanja, da je društvo dobilo nakazano večjo množino sladkorja, katerega razdelitev se ima določiti na občnem zboru. — Pridite vsi, nikdo naj ne izostane!

Najnovejše.

PARIZ POZDRAVLJA JUNAŠKO SRBIJO V OSEBI PRINCA REGENTA.

(Dalm. dop. urad. — Lj. k. urad.) Pod tem naslovom prinaša »Petit Parisien« dne 3. februarja nastopni značilni članek: Srbski regent, princ Aleksander je od včeraj naš gost. Akoravno je zaželel, da se ga ne sprejme s posebnimi svečanostmi, vendar ni bil sprejem, ki sta mu ga priredila Pariz in Francoska nič manj prisrčen. On je bil od prvega dneva vojne ravnotako kot prej veran prijatelj, gotov in lojalni zaveznik, ki ni v nobenem trenutku, niti za časa najtežjih preizkušenj, odnehal ali dvomil.

Pozvan na vrhovno oblast, po težki bolezni svojega očeta, je pokazal, da je tega vreden. V vseh okoliščinah, za časa grozotnega umikanja po Albaniji, kakor tudi za časa obnove srbske vojske in njene ponovne ofenzive — to pot zmagovalne — proti Bolgarski je bil vedno dosleden svojem pozivu, kakor tudi samega sebi. Vsi oni naši častniki, ki so prišli z njim v stik, pričajo o njegovem junaštvu, o bistri njegovem duhu ter njegovi vztrajni volji za delo in odlični ljubeznivi. Mi pozdravljamo v njem moža, ki poleg redkih osebnih sposobnosti predstavlja istočasno narod, ki nam je bil od nekdaj simpatičen in čegar napori za osvobodjenje in stremenje za čim večjo kulturo zaslužijo, da so nam v zgled, ter narod, ki se s štiriletnimi borbami in žrtvami združuje z našo zgodovino.

Med dežjem cvetja in zvoki vojaške godbe je došel včeraj srbski knez Aleksander v Pariz. To čast je zaslužil on, čegar čelo, izbrano za kraljevsko krono, blesti z dvojnimi sijajem mladosti in junaštva. Kateri Francoz bi mogel pozabiti občudovanj vredni zanos v borbi in duševno vztrajnost vrhovnega vodje male srbske vojske v tužnih dneh? V njem se je, kakor tudi v belgijskem kralju Albertu simboliziralo življensko pravo malih narodov, na katere je pridrl hudournik barbarov nemških tolpe. Pred tremi leti je bil srbski princ regent v Parizu kot gost in danes je tu ponovno. Ali so se časi izpremenili? Niso to več žalostni časi umika. Danes je zmaga ovencala s slavo zavezniške prapore: Srbija je ponovno osvobodjena. A vendar ni hotel princ znati za nobene triumfalne sprejeme z naše strani. Svojčas je došel kot nesrečen prijatelj. Danes se je vrnil (potujoč incognito) kot srečen prijatelj. Sprejem, ki mu ga je priredil Pariz, je bil gotovo tak, kakor je mogel najjačje ganiti njegovo srce. Uradna svečanost povodom njegovega prihoda je bila na kolodvoru v Lyonu. Na ravnini je bila razvrščena četa sedmega pehotnega polka z godbo in zastavo. Zbranih je bilo tudi kakih sto srbskih častnikov. Dolga vrsta redarjev je zadrževala radovedneže. V bogato okrašenem salonu je bil Pašić s poslaniškim osobljem ter sprejemal posetnike, med katerimi so bili mnogi zastopniki na mirovni konferenci, med drugimi Venizelos. Zastopniki vlade so dohajali drug za drugim. Za tem je došel Mr. Raux, prefekt redarstva ter general Moinier, pariški guverner v spremstvu generala Mordacq.

Ob 10. uri 45 minut je došel predsednik republike. Razvrščene čete so izkazale čast z orožjem, a godba je zaigrala maršeljeto. Poincareja je spremljal upravitelj M. Maurice, generalni nadzornik Humbert, Mr. Stephans, minister za zunanje stvari Pichon, general Fenelon, William Martin, Despres in podpolkovnik Brasconier. Po pregledbi častne čete je predsednik odšel v salon-čakalnico, kjer so se vršila predstavljanja. Ob 11. uri 3 minute se je oglasilo povelje. Čete so izkazale čast z orožjem, zatrobili so rogovi in bobni so udarili »U boj«!

Posebni vlak, ki se je nenadoma prikazal, se je ustavil pred kolodvorom. Na oknu drugega vagona se je pokazal smehljajoči obraz princa Aleksandra. Naš gost v obleki topniškega polkovnika, uniformi »Kaki« z baržunastim ovratnikom, nosi na prsih vojaško svetinjo in vojni križ z dekoracijo, ki mu jih je podelila naša vlada

in ki jih je tako lepo zaslužil. Izstopil je in stisnil roko predsedniku, ki mu je šel naproti. Po nekoliko besedah dobrodošlice si je Poincare ogledal s princem častno četo, med tem ko je godba igrala srbsko himno. Za tem je sledilo v posebnem salonu predstavljanje dostojanstvenikov. Ceremonija se je kmalu ob 11. uri 15 minut končala, nakar so avtomobili odpeljali s kolodvoru. Ogromna množica občinstva, ki se je zbrala na bulevaru Diderot, je zagrmela s silnim »Živijo«.

Knez velikega naroda.

Pod tem naslovom prinaša Clemencaujev list »Homme libre« (nekdanji Homme Enchaîne) nastopni članek povodom regentovega bivanja v Parizu:

Mladi princ, ki je obenem tudi veliki princ, ker je knez svojega naroda in prvi državljani svoje nacije, je od včeraj med nami.

Princ Aleksander, do včeraj regent Srbije, a danes vsega jugoslovanskega naroda, je najtočnejša in najvernejša posebnost srbskega junaštva. On predstavlja do sedaj najbolj prizadeto izmed držav, ki so izšle iz boja zmagovalno in ravno zaradi tega nastaja v naših očeh najjasnejša slika o tem narodnem vstajenju, za katero je toliko naših prelilo svojo junaško kri.

Dvojni je ta naslov, ki ga delj vrednega posebne ljubavi francoske, ki se divi ganjena plemenitemu prenašanju nesreče in junaško izvršenim naporom. Spomini na občudovanja vredni boj proti Avstriji, ki se je ponavljal vsak dan toliko mesecov in ki je dovedel do stalne zmage, se družijo s spomini tragičnega, epskega in nadčloveškega umikanja pred nemškimi tolpami, ki so se v množicah vrgle na malo državo, medtem ko so se ponavljali vsak trenutek in na vsakem kilometru veličastni dogodki, več kakor v mnogo letih zgodovine.

Nikdar in nikjer ni bilo enakih vojakov, tako čvrsto in nepopustljivo združenih za obrambo svobode. Dosegli so, da ostanejo en narod, toda ni jim še priznано pravo, da postanejo srce velike vlasti. In akoravno so Hrvati, Slovenci kakor tudi vsi Jugoslovani, osvobodili izpod avstrijske oblasti, svečano potrdili svoje edinstvo s Srbijo, akoravno so oni izjavili, da hočejo sodelovati pri ustvarjanju novega naroda, vendar niso dosegli, da bi se jim uradno dovolilo, da kakor Čehoslovaki ali Poljaki zavzemajo svoje mesto v svetu novih demokracij. Razlogi posebnih interesov, tako žalostno odkriti z napadi enega D'Annunzija, prete, da se ne izvede načelo o neodvisnosti malih narodov in njihovi pravici do samoodločbe, vsled česar je došel princ regent v Pariz kot zagovornik. Čas je, da se obračuna z vznemirjajočimi pretvezami. Naj se ravno prisotnosti sina kralja Petra posreči rešiti problem, ki se ni smel niti postaviti.

JUGOSLOVANSKO-ITALJANSKI SPOR.

Amsterdam, 28. febr. (Lj. k. u.) Dunajski korespondenčni urad poroča: O italijanskem in jugoslovanskem nasprotju na pariški konferenci pišejo »Times«, da ima italijanska odklonitev rešitve jugoslovanskega vprašanja potom razsodišča žalobog posledice, da so Jugoslovani sedaj stavili pretirane zahteve. Zadeva je sedaj dosegla mrtvo točko, ki rodi morda še velike neposredne nevarnosti za mir med alijanci.

WILSON BO 4. MARCA GOVORIL V NEW-YORKU.

Pariz, 28. febr. (Lj. k. u.) Glasom dunajskega korespondenčnega urada poroča Reuterjev urad: Predsednik Wilson je sprejel povabilo, da pride dne 4. marca, na predvečer svojega odpotovanja v Francijo, v Newyork, da tam govori. Pričakujejo, da bo pri tem zborovanju govoril tudi bivši predsednik Taft.

Vestnik S. K. S. Z.

*** Zveza Orlov.** Seja predsedstva Z. O. se vrši v ponedeljek dne 3. marca t. l. točno ob 8. uri zvečer v zvezni pisarni. — Organizatorični odsek ima redno sejo v ponedeljek dne 3. marca ob pol 7. uri zvečer. — Gospodarski odsek vabi svoje člane, da se udeležijo seje v ponedeljek dne 3. marca ob pol 8. uri zvečer.

*** Katoliško delavsko društvo na Jesenicah** naznanja, da priredi na pustno nedeljo dne 2. marca t. l. družabni zabavni večer. Na sporedu je godba, petje in dve burki. Vstopnina: sedeži I. vrste 3 K, drugi 2 K, stojišče 1 K. — Prijatelji poštene zabave, udeležite se večera v polnem številu! — Vodnikova slavnost je obe nedelji prav lepo uspeła. Prvič je počastil društvo z obiskom presv. škof ljubljanski, katerega je v imenu društva kot prvobornika Jugoslovancov pozdravil društveni predsednik Krivec. Gosp. dr. Fr. Kogoj nam je v krasnem govoru orisal zasluge Vodnikove za naš narod, za kar mu najiskrenejša hvala. Drugo nedeljo nam je govoril preč. g. dr. Arnež, župnik-begunec iz Koroške, marsikatero resno in šaljivo besedo, za

kar se mu najtopleje zahvaljujemo. Del čiste dobička druge prireditve se obrne v prid srbski siročadi.

*** »Rhododendron« na Ljudskem odru.** Igra sama je napol obtesana v tistem grobem tonu, kakor so vobče pisane nemške ljudske igre: »Sv. Florijan« in dr. Nemška burka je sploh surova brez duha, v »Rhododendronu« se pa robanti po odru po vozniško in prevrača kozolce kakor v cirkusu. Najslabši je konec, ki je sila dolgočasen. Igralo se je povoljno, igralci so padali iz okvirja, tudi v vlogi so si bili večkrat nedosledni. Pohvalil bi Mino, samo včas se je videlo, da le govori; dober je bil Cene, stari zaljubljeni hlapec. Osatnik je bil v prvem dejanju na mestu, v tretjem je bil nekoliko neokreten. Najpopolnejše vloge so bile: Urša, Mina, Kobilca, Cene, krčmarica in Jurček, ki bi bil še boljši, da se ni pogajal z občinstvom za smeh. V splošno se je preveč vpilo, stari Fajfar je igral zmirom mimo svoje prave vloge, Dore se je preveč sili, Nana utegne postati še zelo spretna igralka, kazil je njeno igro zadirčni naglas koncem stavka; isti naglas je bil v kvar Sitarju in Lavri. Loveč je govoril in ne igral preneokreten je bil, Režija bi bila morala paziti na to, da igralce strne v okvir igre, kajti padali so iz okvirja in igrali mimo. Pomniti bi morala, da je igra kmetiškega značaja, kjer govore kretnje in so besede samo nepotreben komentar. Kretnje, ki očitujejo doživljanje, je manjkalo. Kmetiška burka se ne pusti kar tako objemati kakor predmestna gizdavost. Tudi take stvari, ki žalijo boljši okus, bi morali ublažiti; mislim tisti prizor, ko leži cela gruča ljudi na tleh. Če je predpisano, je hiba v tekstu. Da povem razločno, manj glumaštva bi ne bilo škodilo ne igralcem ne občinstvu. Glumač slepari občinstvo — a ne doživlja, igralec doživlja, se ne briga za občinstvo ter igra s preudarkom in suhim humorjem. Ljudski oder bo vršil svojo dolžnost le, če se bodo igralci tega zavedali in držali. T. V.

Prosveta.

pr Akademnija ljubljanskih srednješolcev vlijudno vabi k slavnostni prireditvi v nedeljo, dne 2. marca, ki bo točno ob pol 3. uri popoldne v »Ljudskem domu«. Spored je sledeči: I. 1. Iz »Dume Otona Zupančiča. Deklamacija. 2. Nölk, Serenada. Violina s spremljevanjem klavirja. 3. W. Ernst, Elegija. Violina s spremljevanjem klavirja. 4. M. Moszkowski, Španski ples št. 3. Violina s spremljevanjem klavirja. 5. F. Schubert, Moment musical. Violinski duet s spremljevanjem klavirja. II. Veseloigra v treh dejanjih: »Blaž iz Lačne vasi«. — Cene prostorom: Parter: I.—III. vrsta po 5 K; IV.—IX. vrsta po 4 K; X.—XII. vrsta po 3 K. Balkon po 2 K. Stojišča po 80 vin. — Vstopnice se dobe v Jugoslovanski knjižarni in na dan predstave ob pol 2. uri pri blagajni v Ljudskem domu. — Vsi prijatelji in prijateljice dijakov, na dan!

pr Repertoar Narodnega gledališča. Dramski gledališče. V petek 28. t. m. ob pol 8. uri zvečer (Voznik Henšel) za abonement A. Gostuje Ignacij Borštnik. — V soboto 1. in v nedeljo 2. marca gostuje dramsko gledališče v Celju, kjer se v soboto predvaja Cankarjev »Jakob Ruda«, v nedeljo zvečer pa Nučičev »Svet«. V dramskem gledališču igrajo ta čas slepi vojaki v prid ljubljanskega oddelka oslepelih vojakov. Predstave se vrše v soboto zvečer ob pol 8. in v nedeljo popoldne ob 3. uri. — V ponedeljek 3. marca ob pol 8. uri zvečer se ponovi dijaška predstava »Veseli dan« ali »Matiček se ženi« izven abonementa. — V torek 4. marca ob 3. popoldne »... ulica št. 15« izven abonementa. — Operno gledališče. V petek 28. t. m. ostane gledališče zaprto. — V soboto 1. marca opera »Manon« za abonement C ob pol 8. uri zvečer. — V nedeljo 2. marca zvečer ob pol 8. uri opera »Prodana nevesta« izven abonementa. — V ponedeljek 3. marca ostane gledališče zaprto. — V torek dne 4. marca privikrat v sezoni Giacomo Puccinija opera »Bohème« izven abonementa. Spored dobrodelne predstave na korist tukajšnega oddelka oslepelih vojakov je sledeči: I. del: »Poštena skrivnost ali začara no pismo«. II. del: Concert. Izvaja pevski zbor »Glasbene Matice« pod vodstvom koncertnega mojstra g. Mateja Hubada. III. del: »Vse naše«. Burka v enem dejanju.

Aprovizacija.

a Mesarijo otvori v Ljubljani na Starem trgu št. 15 prihodnji teden Anton Primc. Stranke, ki bi hotele odslej dobivati meso pri Primcu, se naj zglese v mestnem aprovizacijskem uradu na Poljanski cesti, št. 13, I. nadst. kjer dobe nove izkaznice za meso. Prinesti je seboj: 1. staro izkaznico za meso, 2. rumeno ali zeleno rodbinsko legitimacijo, 3. železničarji, nakupne knjižice, oziroma potrdila o številu

družinskih članov in 4. kdor jo ima, izkaznico ubožne akcije.

a Stranke, ki dobivajo meso pri Černetu in Kebru na trgu, se imajo zglasiti v aprovizacijskem uradu na Poljanski cesti 13, I. nadst. v ponedeljek, dne 3. marca, kjer dobijo nove izkaznice za meso, 2. rumeno ali zeleno rodbinsko legitimacijo, 3. železničarji, nakupne knjižice oziroma potrdila o številu oseb in 4. kdor ima izkaznico ubožne akcije. Uradne ure dopoldne od 8. do 12. in popoldne od 3. do 5. ure. Stare izkaznice za meso so neveljavne, kakor hitro dobe stranke nove izkaznice.

100 kron nagrade dobi, kdor mi priporoča k temu, da dobim nazaj nov trenski voz, ki so ga v soboto 22. februarja ob pol 1. uri opoldne iz dvorišča Paichlove hiše na Rimski cesti z enim parom šimlov odpeljala dva Bosanca v smeri po Rimski cesti na Dolenjsko. Pred nakupom ukračenega voza, pri katerem od zadaj manjka lestvica in je označen z lastno težo 330 kg se svari. Tudi oni posestnik ali gostilničar, od katerega sta zadnje dni omenjena dva Bosanca s fesoma na glavah kupila dva šimla, oziroma kjer sta imela konja v hlevu, se prosi, naznaniti imena teh ljudi pri policijskem ravnanju v Ljubljani. Bosanca sta bržkone krenila z vozom na Dolenjsko proti Karlovcu, in se vsled tega prosijo brožniške postaje na tej progi, konstatirati identiteto teh dveh ljudi in naznaniti na policijsko ravnanje v Ljubljani.

Poslano.

Gospodu

R. Jakopiču

v Ljubljani.

Z ozirom na »Poslano« g. R. Jakopiča v »Slovincu št. 48. t. l. izjavlja podpisani odbor »Društva slovenskih vpad.« umetnikov«, da — žal — ni v položaju, želji g. R. Jakopiča ustreči, ker društvo nima na razpolago tajne policije po avstrijskem sistemu, ki bi preiskovala resničnost govoric, ki se prinašajo g. R. Jakopiču na uho. Take zadeve naj sam opravi z dotičnimi dobavitelji »novice«. Društvo ima pač resnejše naloge, nego pečati se s čenčami. Javnost pa naj sama presodi, je-li okusno, ja vno obregovati se ob društvo s takimi reklamnimi poskusi

Za odber:

Matej Sternien, podpredsednik.

Smrekar, tajnik.

* Za dopise pod tem naslovom uredništvo ne prevzame nobene odgovornosti.

Oglas.

V sredo ponoči je bilo vlomljeno v mojo shrambo za konjsko vprego ter mi je tat ukradel novo prsno konjsko vprego za kočijo, dva jermena k ojnicam pri ujdah, gumijeve brzde. Ako je že kdo kupil ali pa če bi tat še kje prodal omenjeno vprego, prosim, da se mi to naznani. Prosim tudi opis osebe, kajti tat je le med tremi osebami nekdo. Stroške povrnem in dam nagrade 200 K.

Pust Franc, tesarski mojster, Ljubljana.

Kdo ve kaj? Kdo od vračajočih ruskih ujetnikov ve kaj o Francu Artač, ki je služil pri polskem lovskem bat. št. 7 I. stotnija, vojna pošta št. 73. Zadnjo karto je pisal v aprilu l. 1918. iz ruskega ujetništva Barnaul. Obvestila proti povrnitvi poštinih stroškov, prosim njegova žena Ivana Artač. Podpeč št. 45, pošta Preserje pri Ljubljani.

Kdo ve kaj o Karolu Kordišu, ki je služil pri 27. domobranskem pešpolku. Zadnjič je pisal iz Rusije, Kirejev dom, Tulska gubernija. Naznani naj se ženi Franciški Kordiš, Mali log št. 38, pošta Loški potok, Dolenjsko.

Zagrebška borza.

Zagreb, 28. februarja. Zaključni kurzi na današnji borzi:

	Donat	Blago
Banka za trg, obrt in industrijo	470	480
Banka in hranilnica za Primorje na Sušaku, nove delnice	485	510
Hrvatska eskomptna banka	1455	1465
Brodska menjačka banka	—	—
Eskomptna in menj. banka, Brod nove delnice	—	—
stare delnice	—	—
Hipotekarna banka, Zagreb	450	453
Jadranska banka, nove	—	905
Ljubljanska kreditna banka	—	900
Hrvatska kreditna banka	—	—
Narodna banka, stare delnice	480	470
nove	422	—
Obrtna banka, zadnja emisija, najnovejši del	245	235
Poljedelska banka	—	—
Prva hrvatska hranilnica, stare nove	9060	9150
Ročka pučka banka	208	212
Srbska banka	—	—
Hrvatska deželna banka v Osijeku stare	—	705
nove	675	685

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Amerika in Amerikanci. Spisal Rev. J. M. Trunk. Amerika nas je osvobodila. Wilson je vrnil svoje velike duševne sile na tehnico in zmagal v par mesecih. Wilson zavzema danes neverjetno visoko odločujoče mesto. Od njega, ki sovraži, kakor

nihče drugi, samodržstvo, pričakujemo, da bo s svojo mogočno besedo pomagal naši mladji Jugoslaviji do vseh njenih pravic in do potrebnih sredstev, da moremo neovirano razviti svoje velike duševne in fizične sile in priti do pravega blagostanja. Ali nas ne bo zanimala knjiga, ki opisuje domovino tega velikega moža in državo, ki je rodila svobodo, kakoršno svet do tedaj ni poznal in katera se bo, kakor upamo, po

sklenjenem miru razšla po vseh delih sveta in osrečila vse narode. V Ameriki živi tudi mnogo naših bratov Slovencev, zato je knjiga za nas še posebno zanimiva. V predgovoru te nadvse zanimive knjige piše pisatelj: »Poučiti se o američanskih razmerah ni lahko. Kdor pride iz malenkostnih evropskih razmer naenkrat v njemu povsem novi američanski svet, bo strmel in občudoval orjaške oblike američanske-

ga življenja.« Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani in velja opremljena z mnogimi slikami in zemljevidom ter vezana 16 K.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča cerkvenim zborom: Premrl St. Cerkevna pesmarica za eno- ali dvoglasno petje z orglami. Part. 5 K 10 vin. Sicherl Jos. Mašne pesmi za mešani zbor. Part. 1 K 50 vin., glasovi po 40 vin.

Mlad psiček ali psica majhne, palčkove pasme se kupi. Ponudbe na: Tilka Piškur, Trebelno pri Mokronogu.

Molot, zelo močan, s privesnim vo-vojnem pnevmatiko 700x80 in eno lahko dir-ko, se zamenja najraje za kalno ko, o špeh ali moko, oziroma tudi proda. Naslov se poizve pri upr. „Slovenca“ pod št. 1397.

Absolventi meščanske in Mahrove trg. šole s dobrim uspehom, več strojeplisa in stenografije išče primerne službe. Nastop lahko takoj. Naslov pod „Marji“ 1429 na upravništvu tega lista.

Ženitna ponudba!

Mladenec 23 let, kmečkega stanu, želi poročiti gospodično ali vdovo brez otrok v starosti 17-24 let. Slika naj se priloži ponudbi, ki se naj pošlje pod št. 1395 na upravo lista.

Vabilo

OBČNI ZBOR
„Slovenske socialne Matice“, r. z. z. o. z. v Ljubljani,

ki bo v četrtek 13. marca 1919, ob 8. uri zvečer v bivši Mahrovi šoli, I. nadst.

DNEVNI RED:
1. Poročilo upravnega sveta.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrditev letnih računov in bilance.
4. Volitev upravn. sveta in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

V Ljubljani, 35. februarja 1919.
Za upr. svet: Štebl A., t. č. predsednik.

+
Tužnim sreem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem prežalostno vest, da je naša iskreno ljubljen svakinja, gospodična
Marija Vidic
zasebnica
po dolgi mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspala. Pogreb drage pokojnice se vrši v soboto popoldne ob 4. uri iz hiše žalosti Stari trg 2 na pokopališče k Sv. Križu.
Drago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.
Ljubljana, 1. marca 1919.
Žalujoči ostali.

+
Potritim srcem javljamo, da je naša predobra soproga, mati in teta, gospa
Ana Vrinšek roj. Simonič
včeraj 27. t. m. ob 9. uri dopoldne po dolgi mukopolni bolezni previdena s tolažili sv. vere v Gospodu zaspala.
Pogreb ranjke se vrši v soboto 1. marca ob pol 10. uri dopoldne iz hiše žalosti na Rečici št. 85 na blejsko farno pokopališče. Sv. maše za dušnice se bodo darovale v blejski župni cerkvi. Na Bledu, dne 27. svečana 1919.
Davorin Vrinšek, soprog, Ivanka, hčerka, Marija omož. Kovač, sestra in vnuki.

✱
Preminula je na posledicah španske bolezni dne 24. t. m. gospa
Alojzija Jelovčan roj. Hrovatin
Pogreb pokojnice se je vršil 26. t. m. dopolden ob 9. uri na Trati.
Priporočam v blag spomin.
Gorenjavas, 26. svečana 1919.
Franco Jelovčan za se in ml. otroka.

Iščem sestro, ki je begunka in se Avstriji, zelo verjetno je, da je sedaj v taborišču pri Ptuj. Kdor ve zanjo, naj sporoči na Viktorije Stubej, Poljska cesta št. 20, Udmat pri Ljubljani.

Izkušeni kurjač se sprejme v Tovarni za kile v Ljubljani.

Proda se: omara, lonci za cvetlice, steklenice, vojaški kovčagi, cilindri za gospoda v Krizevniški ulici št. 11, III. nadstropje.

Dekle pridno, pošteno in mlado išče mladi par brez otrok. Ni potrebno, da zna samostojno kuhati, pač pa mora opravljati vsa druga domača dela. Ponudbe na adresu: Profesor Novak, Zagreb, Palmotičeva ulica št. 4.

Več voz gnoj se zamenja za krompir. Poizve se Lepa pot št. 1, Ljubljana.

Neko industrijsko podjetje (delniško društvo) v Sarajevu, ki se bavi s kuhanjem žganja na debelo, konzerviranjem sadja in sočivja, potrebuje **izborna praktična moč,**

ki bi bila popolnoma veščta navedenega posla. Reflektira se v prvi vrsti na osebo, ki ima popolno praktično izvežbanost za proizvodnjo gornjih izdelkov in ki je že službovala v podobnem podjetju. Ponudbe z označbo zahtev naj se pošljejo na poštni predal 124, glavna pošta, Sarajevo. 1378

Gospodinja ne zamudite prilike, ter si naročite za poskušnjo eden, dva ali več **pralnega mila**

20% ali 30% v kosih po 100 ali 200 g.
30% pralno milo komad K 1-40
38-40% toaletno milo " 2- in K 2-50
Istotam najfiniješe 66% milo za britje komad K 2-
Poštni zavitek:
5 kg 30% pral. mila franko povzette K 22-70, 5 kg 30% pral. mila franko povzette K 32-70. Razpošilja tvrdka: Janko Pintar, Sp. Šiška, Ljubljana.

Naznanilo. Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi vjudno sporočam, da sem, vrnivši se iz vojne, zopet začel izvrševati svojo

vrtnarsko obrt

Sprejemam vsa v svojo stroko spadajoča dela ter se posebno priporočam v napravo in negovanje privatnih vrtov. Iz lastne drevesnice imam na razpolago večjo množino raznega lepotečnega grmičja, rožnatih, modrih in rdečih vrtnic, plozalk, španskega bezga, debelega rdečega grozdčja, ter cepljenih visečih in okroglih jesenov.

Z odlič. spoštovanjem
Anton Ferant,
umetni in trgovski vrtnar
v Ljubljani, Ambrožev trg 3.

+
Potritim srcem javljamo, da je naša predobra soproga, mati in teta, gospa
Ana Vrinšek roj. Simonič
včeraj 27. t. m. ob 9. uri dopoldne po dolgi mukopolni bolezni previdena s tolažili sv. vere v Gospodu zaspala.
Pogreb ranjke se vrši v soboto 1. marca ob pol 10. uri dopoldne iz hiše žalosti na Rečici št. 85 na blejsko farno pokopališče. Sv. maše za dušnice se bodo darovale v blejski župni cerkvi. Na Bledu, dne 27. svečana 1919.
Davorin Vrinšek, soprog, Ivanka, hčerka, Marija omož. Kovač, sestra in vnuki.

ZAHVALA.
Ob prerani izgubi moje nepozabljene soproge oziroma mamice
Alojzija Jelovčan roj. Hrovatin
se zahvaljujem vsem, kateri so mi med časom bolezni izkazali sočustva, posebno še č. duhovščini, požarni bramb. znanem, prijateljem in sorodnikom, kateri so spremlili pokojnico na zadnji poti.
Gorenjavas, 26. svečana, 1919.
Franco Jelovčan.

Več čevlarskih pomočnikov se sprejme v stalno celo. Ivan Kos, Zagorje ob Savi.

Dijaki (dijakinje) se sprejmejo v Ljubljani na hrano in stanovanje. Mesečno 250 K. Strogo varstvo. Tudi z instrukcijo po eni uri na dan. Plača po dogovoru. Prednost imajo oni, čigar roditelji preskrbe živila. Ponudbe pod Nadzorenška družina na upravo tega lista.

30 kg modre galice se zamenja za živež. Kje pove uprava „Slovenca“ pod št. 1455.

Mladenec star 34 let, izvežban bolniški strežnik, vešč slov. in nem. jezika, išče službo kot sluga. Ponudbe na Alojzij Sotlar, Radeče št. 43 pri Zidanem mostu.

Vdova brez otrok, srednje starosti želi službo **samostojno gospodinjstvo.** Najraje kje na deželi v poštenih hiši. Izurjena tudi v gospodinskih šoli. Plača po dogovoru. Naslov pove upravništvu Slovenca pod št. 1458.

Dokler traja zaloga oddaja pod lastno ceno:

Wermut-vino
milo „Dob“
cikorijo -
slivovko

razne esence, brinovno olje in cvet, maščobno milo za pranje itd. itd.

tvrdka A. KUŠLAN, Ljubljana, Karlovška cesta št. 15. 1329

PISALNI STROJI
različni sistemi, s slovensko tastaturo, se takoj ceno prodajo. — Ponudbe pod poštni predal št. 76, Ljubljana. 1328

Pohištvo
od priprostega do najfinjšega izdelka priporoča po solidni ceni **FRAN ŠKA-FAR,** Ljubljana, R. m. ska cesta 16. Stavbeno in pohištveno strojno mišarstvo

Gostilna
v Ljubljani ali v okolici se vzame v najem, eventualno se tudi kupi. Cenjene ponudbe na upravništvu „Slovenca“ pod št. 1255

Stavbeni tehnik
se sprejme, eventualno tudi samo za popoldanske ure. Pismene ponudbe z zahtevno plače je vložiti pod šifro „Stavbeni tehnik“ v poštni predal št. 44, Ljubljana. 1422

Ceno se prodaja

dekoracijski divan

za vogal; ogleda se ga lahko na Sv. Petra cesti št. 17. 1424

Kupim vsako množino

suhega lesa

in sicer: orehov, črešnjev, jelšev, lipov, jesenov in smrekov. Les mora biti rezan in suh. Plačam po dogovoru **IVAN KACIN,** Komenskega ul. 36, Ljubljana.

Samostojna

kuharica - gospodinja

poštena, pridna in delavna, zmožna vsakega dela pri gospodinjstvu ter starejša, se takoj sprejme na posestvo z 10 osebami. Cenjene ponudbe pod 1403 na upravništvu lista „SLOVENEČ“.

Dobro ohranjene mobilje

za spalnico in jedilno sobo (hrast in oreh) se prodajo cen primerno. Poizve se pri dr. MAHRU na Sv. Petra cesti 2/II, od 2.-4. ure ob delavnikih.

Lepo zraščene

smreke

1-1 1/2 metra visoke, trikrat prečene, primerne za vrtove ali parkove. Ceno oddajo v večji množini pri LADŠTÄTTER v Domžalah

Barve za obleke. Prodaja raznovrstne barve za obleke. — Cena 100 zavojev K 30. Ivač Grgurič, pošta Para, Kranjska.

Učenec za fotogr. obrt se sprejme takoj pri D. Rovšek, Ljubljana.

Pocen se prodaja lepa salonska suk-nja, lep površnik, aparat za sobno parno kopel s katerim se revmatizem lahko doma zdravi. Ogleda se stvari lahko vsaki dan v Ciglarjevi ulici št. 198, pritičje, Novi Vodmat.

I kovaški pomočnik in 2 vajenca se sprejmeta pri Vincenc Mirt, kovač, Mosje p. Ljubljani.

Renesančna oprava za spalnico s blazinami, 3 šivalni stroji, decimalna tehtnica, deli za kolesa, otroški voziček itd. se poceni prodaja. Ogleda se od 10-12. ure dopoldne in od 2.-5. ure popoldne v Rebrti št. 11.

Gostilno vzamem v najem, eventualno tudi kupim kje na Gorenjskem ali na Dolenjskem. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 1461.

Prodajam ali zamenjam za špeh in mast par močnih, moških štrapsaškorjev in čevljev št. 43, primer-nih za kmetovalce pri poljskem delu. Poizve se v Cerkvni ulici 5, I. nadst. desno, Ljubljana.

Elektro-motor

s 5-6 konjskimi silami, 220 vol-tov, s spreminjevalnim tokom kupi

ANDREJ KREGAR,
stavbeni in pohištveni mišar,
Vižmarje pri Št. Vidu.

Proda se volnen, pomladanski

damski kostum,

nekaj bluz in ženskega perila, beli čevlji št. 38, črn klotasti predpasnik, pripraven za pisarno in druge stvari. Ogleda se od ponedeljka 3. t. m. naprej od 10. ure dopoldne do 3. ure popoldne Pot v Rožno dolino 42, pritičje.

Služba za

občinskega tajnika

v Orni pri Prevaljah se razpisuje. Tozadavne ponudbe sprejema občinski urad.

Franc Mešič
Jožica Mešič roj. Mandelj
poročena
Ljilja 2. marca 1919 Smarino

Franc Langus
Marija Langus roj. Bohinc
poročena
Gorje 24. februarja 1919. Brezje

Janko Novak
Francka Novak roj. Bohinc
poročena
Brezje, 26. februarja 1919.

ALFONZ I. P. GIBBY
WANDA GIBBY roj. pl. MILKOWSKA
poročena
Ljubljana
Ušnjagova
Lassnitzhöhe pri Gradcu
Montevideo (Južna Amerika)
Dne 2. sušca 1919.
(brez posebnih obvestil)

Dobro kuharico ali kuharja sprejme takoj in bukov bodisi častniška obednica v belgijski vojaš-nici. Plača po dogovoru. Predstaviti se je do 3. marca 1919 od 1/2 12.-1. ure popoldne istotam.

Meblovano sobo za takoj ali pozneje išče miren privatni uradnik. Blagohotne ponudbe z nav-edbo cene in ostalih pogojev na upravništvu tega lista pod Uradnik.

Kupujem smrekov les jelkov, hrastov okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon naj senaznanijo na V. Scagnetti, parna žaga za državnim kolodvorom, Ljubljana.

Godba. Dnevno večerno igranje na glasovir v javnem lokalu proti 3 K od ure se sprejme. Ponudbe pošiljati na upravništvu „Slovenca“ do 3. marca pod „Jugoslovan 1390“.

Kuharica katera opravlja tudi druga hišna dela, se išče za dobro rodbino na Gorenjskem. Zahteva se znanje samostojne kuhe. Služba je pri-jetna, plača dobra. Naslov pove upravništvu pod št. 1412.

Pristno olivno olje

se dobi samo v steklenicah pri Fr. Kham, Ljubljana, Miklošičeva cesta.

Valentin Maček

tovarna v Domžalah št. 43

imam še v zalogi več 100 pred-pražnikov, več sto parov slam-natih šolnov, več 100 parov slam-natih podplavov (vločkov), čez 100 ženskih modrih predpasnikov, belih ženskih srajc in jopic, vse iz pravega platna. - Cene v tem času nizke. - Vzamem tudi fižol i. dr. za plačilo.

Išče se 1415

gospodična

veščta vseh pisarniških del, knjigo-vodstva, strojeplisa, slovensčino, la-šćino in nemščino v govoru in pisavi z večletno prakso, če mogoče v lesni stroki. Ponudbe pod poštni predal 74, Celje. Istotam se išče tudi

skladiščnik
za les (Platzmeister) proti dobri plači.

SUHE GOBE! ≡

vseh vrst nemešane kupujem v vsaki množini po naj-
višjih dnevnih cenah. Istotako

iztočen-trčan med

v večji množini.

F. SIRC, KRANJ, Gorenjsko.